

کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

معاونت فرهنگی

مدیریت آفرینش‌های ادبی و هنری

انجمن ادبی آفرینش

(شعر و داستان)

آیین نامه

ویرایش سوم

بهار ۱۳۹۹

«به نام خدا»

انجمن ادبی آفرینش (شعر و داستان)

۱. مقدمه

ایجاد محیط هنری و ادبی برای هنرمند از ضرورت‌هایی است که منجر به رشد کمی و کیفی آثار خلاق می‌شود. اداره کل آفرینش‌های ادبی و هنری به عنوان یکی از خدمتگزاران ادب و هنر مفتخر است انجمن‌های ادبی آفرینش را در سطح ملی و در سراسر کشور گسترش دهد. در سرزمینی که مهد ادبیات است و نویسندگان و شاعران بزرگی را به جهان معرفی کرده، ضروری است که به «ادب نقدشدن و ادب نقدکردن» پرداخت و این کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان است که شایستگی پرداختن به این مهم را دارد.

۲. تعریف

انجمن ادبی آخرین مرحله از فرایند تجربه ادبیات در میان اعضای برگزیده مرکز آفرینش‌های ادبی است. اعضا پس از گذراندن دوره‌های کارگاه نوشتن خلاق و کارگاه‌های ادبی شعر و داستان واجد شرایط ورود به انجمن ادبی می‌شوند. در این مرحله اعضای که توانایی خلق اثر دارند، به شکل تخصصی با گونه‌های مختلف شعر و داستان آشنا می‌شوند.

۳. اهداف

۱-۳ هدف کلی

الف: ایجاد فضایی امن برای توسعه و ترویج «ادب نقدشدن و نقدکردن» در جامعه نوجوانان و جوانان پدیدآورنده آثار ادبی

۲-۳ اهداف جزئی

الف: تشکیل فضای امن و سالم برای نوجوانان و اعضای ارشد علاقه‌مند به شعر و داستان

ب: گسترش و تداوم ارتباطات اعضا و مراکز فرهنگی و هنری کانون در سطح تخصصی تر با یکدیگر و با کارشناسان ادبی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و چهره‌های ادبی شاخص استان و کشور

ج: ارتقاء سطح توانمندی‌های اعضای برگزیده ادبی

د: آشناسازی اعضا با جریان‌های ادبی معاصر و روز

ه: معرفی چهره‌های جوان و خلاق ادبی به عنوان نسل هنرمند متعهد به جامعه ادبی کشور در حوزه شعر و داستان

و: ایجاد فضایی برای رشد مربیان و کارشناسان در حوزه تخصصی شعر و داستان

ز: ایجاد روحیه نقدپذیری، تشویق و تربیت نگاه انتقادی در اعضا

۳-۳ هدف جنبی

الف: پرورش نیروی انسانی متخصص ادبی و آشنا با سیاست‌های کانون پرورش فکری برای جذب به عنوان مربیان ادبی در آینده

۴- ارکان انجمن:

شورای سیاست‌گذاری

دبیر انجمن

کارشناس انجمن در ستاد (شاخه مرکزی انجمن)

مسئول انجمن در استان

رابط یا نماینده‌ی انجمن در استان

اعضا (پیوسته، وابسته)

۴-۱ شورای سیاست‌گذاری:

شورای سیاست‌گذاری جمعی است متشکل از ۵ یا ۷ نفر شامل:

✓ معاون فرهنگی به عنوان رئیس شورای سیاست‌گذاری

✓ مدیر آفرینش‌های ادبی و هنری

✓ دبیر انجمن

✓ دو نفر از کارشناسان ستاد در حوزه شعر و داستان

✓ یکی از صاحب نظران شعر و داستان شاغل در کانون

اعضای این شورا، با پیشنهاد مدیر آفرینش های ادبی و هنری، با ابلاغ حکم از سوی معاون فرهنگی کانون مشغول به کار می شوند. این شورا وظیفه سیاست گذاری، نظارت، تصویب فعالیت های اجرایی و آموزشی انجمن را بر عهده دارد.

۵- دبیر انجمن:

دبیر انجم شعر و داستان فردی است متخصص از میان چهره های شاخص و نام آشنای ادبیات کشور که با پیشنهاد مدیر آفرینش های ادبی و تایید و ابلاغ از سوی معاون فرهنگی کانون برای مدت مشخص منصوب می گردد.

وظایف دبیر انجمن:

با توجه به دامنه ی انجمن های ادبی و اهمیت آن دبیر انجمن وظایف زیر را به عهده خواهد گرفت:

۱-۵ برنامه ریزی و تبیین سیاست های کلی انجمن مطابق با آیین نامه ها و شیوه نامه های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان پس از تصویب شورای سیاست گذاری

۲-۵ شناسایی و جذب متخصصان، مدرسان، چهره های شاخص و موفق ادبی

۳-۵ ایجاد زمینه های پژوهش و تحقیق در عرصه های مختلف ادبیات

۳-۵ برنامه ریزی در جهت تولید آثار ادبی

۵-۵ ایجاد امکان ارتباط بیشتر نخبگان و پیشکسوتان ادبی با اعضای انجمن

۶-۵ ایجاد فضای امن و سالم برای تعامل و تبادل اطلاعات و دیدگاه های اعضای انجمن

۷-۵ ایجاد بستر و زمینه مناسب برای برگزاری مسابقات، مهرواره ها و حضور در مجامع بین المللی ادبی و تشکیل دبیرخانه های استانی

۶- کارشناس انجمن در ستاد:

کارشناس انجمن در ستاد وظایف زیر را به عهده خواهد گرفت:

۱-۶ نظارت بر فرآیند اجرایی انجمن

۲-۶ بررسی و معرفی اعضای پیوسته و افتخاری

۳-۶ شرکت در جلسات شورای سیاست‌گذاری

۴-۶ برنامه ریزی و هماهنگی با نماینده انجمن در استان‌ها

۵-۶ نظارت بر فرآیند اجرایی جلسات انجمن (علمی، پژوهشی و ...)

۶-۶ نظارت کمی، کیفی و محتوایی بر اجرای ویژه برنامه های استانی

۷-۶ شناسایی و معرفی داوران، استادان، پژوهشگران و ... در بخش داخلی، بین الملل به دبیر انجمن

۸-۶ پیگیری کلیه امور مربوط به انجمن از جمله: مهرواره‌های شعر و داستان، انجمن‌های مجازی، تشکیل بانک اطلاعات کارشناسان مهمان انجمن‌ها، کتابخانه‌های تخصصی انجمن‌ها و....

۷- مسئول انجمن:

کارشناس مسئول یا کارشناس آفرینش‌های ادبی، مسئول انجمن ادبی استان است.
وظایف:

الف: برنامه‌ریزی سالیانه انجمن‌های ادبی استان و ارسال آن برای ستاد در ابتدای هر سال

ب: شناسایی و معرفی افراد شاخص استان از میان استادان ادبیات، شاعران، نویسندگان و پژوهشگران ادبیات برای دعوت به عنوان کارشناس مهمان انجمن (در این باره، مشورت با کارشناس انجمن‌های ادبی ستاد الزامی است).

ج: معرفی مربی متخصص شعر یا داستان به عنوان رابط یا نماینده برای هر انجمن در استان

د: ارسال گزارش جلسات، نشست‌ها و برنامه‌های انجمن به ستاد

ه: برنامه‌ریزی برای ارتقای کیفیت انجمن و نشست‌ها و دوره‌های آموزشی برای رابطان انجمن استان و مربیان ادبی

۸- رابط یا نماینده انجمن:

رابط یا نماینده انجمن در استان، یک مربی ادبی متخصص در حوزه شعر یا داستان است که توسط مسئول انجمن به ستاد معرفی می‌شود و پس از بررسی صلاحیت و سوابق از سوی مدیریت آفرینش‌های ادبی و هنری ابلاغ رسمی دریافت می‌کند.
وظایف:

الف: اجرا و برگزاری جلسات انجمن زیر نظر مسئول انجمن

- ب: هماهنگی با اعضای انجمن و دریافت آثار
ج: هماهنگی با کارشناس مهمان انجمن
د: تنظیم گزارش جلسات انجمن و ارائه آن به مسئول انجمن
ه: مسئول کتابخانه تخصصی انجمن استان و فرآیند امانت‌دهی کتاب به اعضا

۹- اعضای انجمن

در یک تقسیم بندی کلی اعضای انجمن ادبی به دو دسته تقسیم می شوند:

اعضای وابسته:

تمامی افراد زمانی می توانند درخواست عضویت کنند که عضو یکی از کتابخانه های کانون باشند یا مستقیم به انجمن معرفی شوند که در این صورت صلاحیت فرد باید توسط کارشناس ادبی استان بررسی و تأیید شود.

الف: اعضای که به طور مستقیم به انجمن معرفی می شوند (سابقه عضویت در مراکز کانون را ندارند) تا سه جلسه اجازه خوانش اثر در انجمن ندارند.

ب: پذیرش نوجوانانی که در مسابقات و رویدادهای ادبی معتبر (آموزش و پرورش و ...) دارای رتبه‌های برگزیده و ... هستند با ارائه مستندات، به عنوان اعضای وابسته بلامانع است.

اعضای پیوسته:

اعضای وابسته، پس از حضور در حداقل ۶ جلسه انجمن، به عنوان عضو پیوسته پذیرفته می شوند.

۹-۱ شرایط اعضا

شرط اصلی عضویت در انجمن و خوانش اثر، داشتن اثر ادبی (شعر یا داستان) قابل قبول است. به گونه‌ای که از نظر کیفی و تخصصی بالاتر از سطح کارگاه ادبی باشد.

شرایط سنی اعضای انجمن:

عضو نوجوان: ۱۴ تا ۱۸ سال

عضو ارشد: ۱۹ تا ۲۲ سال

نکته الف: اعضای سنین پایین تر از ۱۴ سال در صورتی که دارای آثار قابل تأمل در زمینه شعر یا داستان باشند، می توانند در جلسه انجمن شرکت کنند و آثار خود را بخوانند تا مورد نقد و بررسی قرار گیرد.

نکته ب: اعضای فعال آفرینش‌های ادبی در مراکز فرهنگی هنری می توانند به عنوان شنونده (مخاطب آزاد) در جلسات حضور یابند.

۱۰- شرایط ساختاری برگزاری انجمن ادبی

تفکیک انجمن‌های شعر و داستان الزامی است

۱-۱۰ جلسات انجمن با حضور حداقل ۱۰ عضو فعال که دوره کارگاه ادبی شعر و داستان را با موفقیت گذرانده باشند و قادر به خلق آثاری قابل توجه در یکی از دو رشته یادشده باشند، رسمیت می‌یابد.

۱۰-۲ در صورت حضور یک کارشناس متخصص شعر غیرکانونی در جلسات انجمن شعر و یک کارشناس متخصص داستان غیرکانونی در جلسات انجمن توجه به نکات زیر الزامی است:

الف: بدیهی است کارشناس دعوت‌شده باید از ویژگی‌های مهم مورد تأیید انجمن ادبی کانون پرورش فکری برخوردار باشد. مثل:

○ آشنایی با کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و مرکز آفرینش‌های ادبی (انتظار می‌رود مسائل انجمن، کارشناس مهمان را در این زمینه، پیش از حضور در جلسه، توجیه کند).

○ دارا بودن دانش کافی و ذوق ادبی حداقل در یکی از تخصص‌های مرتبط (شاعر یا نویسنده بودن، سابقه تدریس، تألیف، پژوهش و ...)

○ آگاهی نسبی از روان‌شناسی اجتماعی برخورد با نوجوانان، شیوه مناسب مواجهه با آثار ادبی نوجوانان (پرهیز از برخورد بزرگسالانه)

۳-۱۰ قبل از برگزاری جلسه، آثار در اختیار کارشناس انجمن قرار گیرد و طی جلسه توجیهی یا تلفنی در مورد فعالیت‌های انجمن با ایشان صحبت شود.

۴-۱۰ فاصله زمانی برگزاری جلسات انجمن نباید کمتر از یک ماه و بیشتر از دو ماه باشد. تبصره: جلسات انجمن‌های مجازی می‌تواند در فاصله زمانی هر دو هفته یکبار برگزار شود.

۵-۱۰ ضروری است جلسات انجمن ادبی در مراکز فرهنگی هنری استان یا اداره مرکزی برگزار شود.

تبصره: استان‌هایی که از نظر جغرافیایی وسیع هستند، به دلیل پرهیز از افزایش هزینه رفت و آمد اعضا و مهم‌تر از آن پیشگیری از خطرات احتمالی سفرهای جاده‌ای و نیز جلوگیری از بروز مشکلات بُعد مسافت می‌توانند در مراکز شهرستان نیز انجمن ادبی داشته باشند، البته رعایت تمام شرایط برگزاری انجمن ادبی الزامی است. پیشنهاد می‌شود در نقاطی از استان که چند مرکز نزدیک به هم با تعداد قابل توجهی از اعضای واجد شرایط انجمن ادبی حضور دارند، جلسه انجمن به شکل منطقه‌ای و با نظارت کارشناس ادبی استان برگزار شود. برای مثال: انجمن ادبی شرق استان، غرب، شمال یا جنوب

ب: اعضای انجمن باید از حداقل دو مرکز باشند.

نکات مهم قابل توجه:

ارائه‌ی موضوع نوشتن به اعضا و اجرای طرح‌های ادبی شعر و داستان به طور کلی روش‌های کار کارگاهی در انجمن ممنوع است.

برگزاری مراسم رونمایی کتاب یا برگزاری انجمن به مناسبت‌های مختلف تقویمی و حوادث و اتفاقات روز و موارد مشابه در جلسه اصلی انجمن ممنوع است.

کارشناس مهمان انجمن می‌تواند ۱۰ یا ۱۵ دقیقه آغازین یا پایانی جلسه انجمن را به صحبت درباره مبحث آموزشی بپردازد. (براساس نیازسنجی که کارشناس ادبی استان انجام داده است)

تشکیل و تجهیز کتابخانه تخصصی ادبیات ویژه اعضای انجمن ادبی در محل برگزاری انجمن

نکته: گشایش کتابخانه تخصصی انجمن می‌تواند با یک قفسه کتاب انجام شود. سپس تجهیز و گسترش آن به مرور انجام پذیرد.

در طول ماه و حداقل یک هفته پیش از برگزاری جلسه انجمن، آثاری که قرار است در جلسه خوانده شود، جمع‌آوری شود. ضروری است که آثار مورد نظر به شکل یک جزوه تایپ شده و به تعداد شرکت‌کنندگان تکثیر شود و در زمان برگزاری جلسه انجمن در اختیار بچه‌ها قرار گیرد. دو نسخه از این جزوه در واحد آفرینش‌های ادبی استان بایگانی و آرشیو شود. انجام این مهم برعهده رابط انجمن خواهد بود.

در صفحه اول جزوه آثار نوجوانان درج اطلاعات زیر ضروری است:

نکته الف: نام انجمن (انجمن ادبی آفرینش یا نامی که مرکز آفرینش‌های ادبی استان برای انجمن خود برگزیده است. برای مثال استان خراسان رضوی: انجمن ادبی آفتاب)

نکته ب: شماره توالی جلسه انجمن. مثال: جلسه شماره ۴۰ یا چهارم

نکته ج: تاریخ برگزاری

نکته د: نام مسئول انجمن

نکته ه: نام رابط یا نماینده انجمن

نکته و: نام کارشناس مهمان پیشنهادهایی برای تثبیت و تقویت انجمن ادبی در استان

الف: اطلاع‌رسانی جلسات انجمن با استفاده از امکانات سایت استان، تابلوهای اعلانات اداره مرکزی استان و نیز فضای مجازی. حد اقل سه روز قبل از برگزاری انجمن.

ب: انتشار بولتن خبری جلسات انجمن به تعداد محدود و توزیع آن در دفتر مدیر، معاون، واحدهای گوناگون اداره مرکزی استان و مراکز فرهنگی هنری (بولتن می‌تواند یک برگه A3 باشد).

ج: دعوت از مدیر، معاون، کارشناسان فرهنگی و هنری کانون پرورش فکری برای شرکت در انجمن

د: انعکاس آثار برتر اعضای انجمن در نشریات استانی خارج از کانون یا نشریات کشوری معتبر نوجوانان

ه: ارسال ماهانه گزارش برگزاری جلسات انجمن به ستاد (اداره کل آفرینش‌های ادبی و هنری)

و: حضور اولیا در جلسات انجمن بلامانع است. (پیشنهاد می‌شود برای جلب اعتماد بیشتر خانواده‌ها در بعضی از جلسات از تعدادی از اولیا دعوت شود)

ز: در صورتی که مسئولین استان (مدیر کل ارشاد، کارشناسان یا مدیران سازمان تبلیغات و سایر ارگان‌ها) مایل به حضور یا همکاری دارند می‌توانند به‌عنوان مهمان حضور پیدا کنند.

توصیه می‌شود پس از رونق گرفتن جلسات انجمن ادبی از استادان و دانشجویان به عنوان مهمان دعوت شود. اما نکته حائز اهمیت این است که در هر صورت محوریت جلسه با آثار اعضا و نقد ادبی است و هیچ‌یک از مهمانان محتوا و روند طبیعی جلسه را با حضور خود تحت تأثیر قرار ندهند.

ح: برگزاری فقط یک شب شعر و داستان در پایان سال (از برگزاری نشست‌های خوانش اثر به بهانه مناسبت‌های تقویمی و به تعداد زیاد پرهیز شود).

در این نشست بهترین آثار خوانده شده در جلسات انجمن در طول سال خوانده می‌شود. به بیان دیگر چکیده آثار انجمن ارائه می‌شود به طوری که می‌توان میانگین کیفی و کمی انجمن ادبی استان را ارزیابی کرد.

***چنانچه ستاد تشخیص دهد انجمن ادبی و آثار انجمن شرایط کیفی مناسب را ندارند یا تعداد اعضای شاعر و داستان‌نویس کمتر از حد مجاز است، آن انجمن منحل و از سامانه ثبت انجمن‌های ادبی کشور حذف خواهد شد. در این مرحله انجمن مذکور تبدیل به کارگاه ادبی خواهد شد تا زمانی که در آینده به شرایط آیین نامه انجمن‌های ادبی بازگردد.**